

مهاجران ایرانی در کشور کانادا

اثر: دکتر مهدی قرخلو

از: دانشگاه تهران

چکیده

مهاجرت به خارج از کشور امروزه یک پدیده بین‌المللی است که از نظر اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و جمعیتی نسبت به کشورهای مبدأ و مقصد تأثیرگذار می‌باشد. روند مهاجرت ایرانیان بخارج از کشور بیانگر آن است که اغلب نیروهای انسانی که با صرف هزینه‌های سنگین در ایران تربیت می‌شوند به شیوه‌های گوناگون و بر اثر عوامل مختلف اقتصادی، اجتماعی و سیاسی جذب کشورهای غربی می‌شوند. از نتیجه این گونه مهاجرتها معمولاً کشورهای مقصد بسیار بیشتر از کشورهای مبدأ سود می‌برند.

این مقاله به بررسی وضعیت عمومی گسترش جغرافیایی مهاجران ایرانی در کانادا می‌پردازد. در این راستا آگاهی از اوضاع اجتماعی و سیاسی مهاجران ایرانی در کانادا به دولت این امکان را خواهد داد تا مسئولین ما در رفتارهای خود نسبت به مهاجران تجدید نظر نموده و سازمانهایی را برای خدمات رسانی فرهنگی به ایرانیان در خارج و همچنین جذب مهاجران و نیروهای انسانی متخصص ایجاد نماید. قطعاً یک ارتباط منطقی و مثبت با ایرانیان خارج از نظر امنیتی و سیاسی نیز برای کشور مثمر ثمر خواهد بود.

مقدمه :

این مقاله با اشاره به جمعیت‌های مهاجر ایرانی در بعضی از کشورها، در پیرامون پراکندگی مهاجران ایرانی و طبقات مختلف مهاجران در کانادا و همچنین تأثیر آنها در امنیت ملی بحث خواهد کرد.

در سال ۱۹۸۸ میلادی ۲۰۵۹۱ نفر ایرانی در آمریکا، ۲۰۱۵۱ نفر در فرانسه، ۱۵ هزار نفر در آلمان و حدود ۱/۵ میلیون نفر در ترکیه بدنبال تقاضای پناهندگی و مهاجرت بوده‌اند. این روند رو به افزایش جمعیت‌های ایرانی در کشورهای غربی در دهه‌های اخیر قابل تأمل و تعمیق می‌باشد.

بر اساس آمار رسمی اداره مهاجرت کانادا تا سال ۱۹۹۱ میلادی ۳۱۶۵۰ نفر ایرانی در کانادا زندگی می‌کرده‌اند. منبع رسمی دیگر در همان سال تعداد ایرانیان را ۴۵۴۰۰ هزار نفر ذکر کرده است. یک نماینده پارلمان ایرانیان را بین ۱۰۰ تا ۱۵۰ هزار نفر اظهار نموده است. اسامی استخراج شده از کتابهای تلفن در سال ۱۹۹۵ تعداد ایرانیان را ۱۰۰ هزار نفر به ثبت رسانده است.

افزایش جمعیت‌های مهاجر ایرانی در دهه‌های اخیر در کشورهای غربی و توجه ویژه به اینکه سهم و درصد بالایی از آنها از طبقه پناهنده می‌باشند، قطعاً این روند مهاجرت و نفوذ آنها بار سیاسی جهت داری را در اذهان عمومی مردم و دولتهای جهان بوجود خواهد آورد.

توجه خاص به این مهاجران چه از نظر امور تسهیلات رفت و برگشت به کشور و چه از جنبه‌های ارتباطات اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی با داخل می‌تواند جنبه‌های مثبت زیادی داشته باشد.

در بیشتر کشورهای دنیا وزارتخانه‌ها یا سازمانهای تحت عنوان اداره مهاجرت، کار مهاجران را دنبال می‌کند، لذا منطقی به نظر می‌رسد که در ایران هم یک مرکزی یا سازمانی غیر از سفارتخانه‌ها و سازمانهای دولتی که بیشتر کار سیاسی انجام

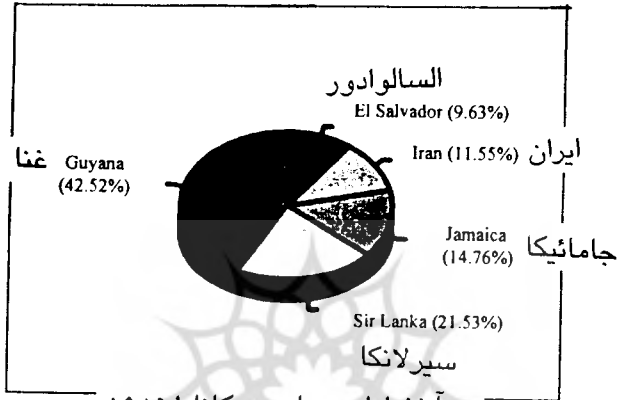
می دهند، کار و امور مهاجران را دنبال کند. چون در این صورت آنها بیشتر احساس امنیت کرده و حاضر می شوند که با کشور مبدأ خود ارتباط نزدیک برقرار نمایند. در ادامه مقاله حاضر، پیرامون تغییر جهت مهاجرت به کانادا، مهاجران ایرانی در کانادا، توزیع جغرافیایی ایرانیان در کانادا، اوضاع سیاسی و اجتماعی مهاجران در کانادا بحث شده و از مطالب ذکر شده نتیجه گیری خواهد شد.

***

تغییر جهت مهاجرت به کانادا

مبدأ مهاجرت به کانادا تا دهه ۱۹۶۰ میلادی غالباً به کشورهای اروپائی محدود می شد. اما از آن دهه به بعد روند مهاجرت تغییر نموده و تقریباً نصف مهاجران به مقصد کانادا از کشورهای آسیایی می باشند. بطوریکه در دهه ۱۹۸۰ میلادی روند مهاجرت به کانادا بشکل زیر تغییر کرده است. تعداد مهاجران از مبدأ آمریکای لاتین به مقصد کشور کانادا از ۱۷ درصد به ۲۲ درصد افزایش یافت. شمار آفریقائیه و خاورمیانه ایهای مهاجر به مقصد کانادا از ۷ درصد به ۱۴ درصد افزایش یافت. در حالیکه رقم مهاجران از کشورهای اروپائی به کانادا از ۴۰ درصد به ۲۸ درصد کاهش یافت. در این تغییر و تحولات در سال ۱۹۸۵ سهم کشور ایران نیز قابل ملاحظه بود. بطوریکه ایران جز ۵ کشور پناهنده فرست به کشور کانادا بوده است (نمودار شماره ۱). همچنین در سال ۱۹۸۸ میلادی کشور ایران جزء ۱۰ کشور اول مهاجر فرست به کشور کانادا بوده است (جدول شماره ۱).

نمودار شماره ۱: ۵ کشور اول پناهنده فرست به کشور کانادا

مأخذ: اداره مهاجرت کانادا ۱۹۸۵

جدول شماره ۱: ده کشور مهم مهاجر فرست به کانادا

کشور	تعداد مهاجر	درصد
هنگ کنگ	۲۲۸۷۷	۱۴/۲
هند	۱۰۳۶۰	۶/۴
لهستان	۹۱۸۶	۵/۷
انگلیس	۹۱۶۴	۵/۷
فلیپین	۸۲۹۸	۵/۲
آمریکا	۶۵۲۰	۴/۱
پرتغال	۶۳۹۱	۴
ویتنام	۶۱۲۸	۳/۸
جامائیکا	۳۹۱۲	۲/۴
ایران	۳۶۳۳	۲/۳
بقیه کشورها	۷۴۲۹۹	۴۶/۲
جمع	۱۶۰۷۶۸	۱۰۰

مأخذ: آمار اداره مهاجرت کانادا ۱۹۸۸

مهاجران ایرانی در کانادا

داده‌های آماری دقیق از تعداد مهاجران ایرانی در کانادا بدلیل روشهای مختلف در تهیه گزارشها و تعاریف مختلف از مهاجر، نمی‌توان ارائه داد. اما طبق گزارشهای رسمی مرکز آمار و اداره مهاجرت کانادا، قبل از انقلاب اسلامی، تعداد مهاجران ایرانی در کانادا انگشت شمار و فقط به تعدادی دانشجو، تاجر و پزشک محدود می‌شد (نمودار شماره ۲).

اولین موج عظیم مهاجرت از ایران به کشور کانادا بعد از پیروزی انقلاب اسلامی رخ داد. دلایل اصلی این روند افزایشده مهاجرت به کانادا را می‌توان چنین برشمرد.

- ۱- تعدادی از مهاجران صرفاً برای تحصیل به کانادا مهاجرت کرده‌اند.
- ۲- گروهی از مهاجران برای سرمایه‌گذاری اقتصادی به کانادا رفته‌اند.
- ۳- گروهی زیادی بدلیل مسائل سیاسی و تحمل نکردن دست‌آوردهای انقلاب اسلامی به کانادا مهاجرت نموده‌اند.

۴- شرایط سخت جنگ تحمیلی عراق به ایران نیز باعث شد تعدادی مجبور به مهاجرت شوند.

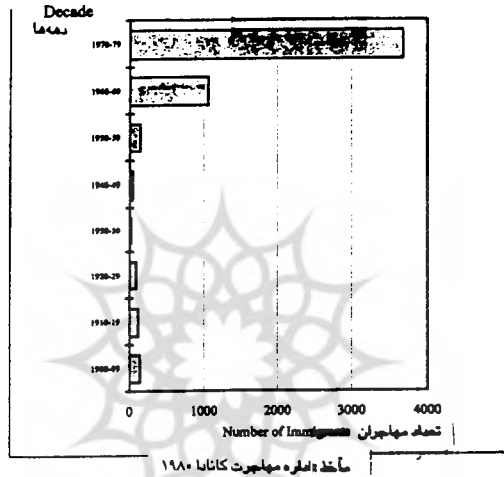
۵- فشارهای اقتصادی و تورم بالا در ایران بعد از جنگ، عامل دیگری برای مهاجرت بود.

۶- قطع ارتباط سیاسی ایران و آمریکا نیز در این رابطه بی‌تأثیر نبود، بعبارت دیگر آنهاییکه قصد مهاجرت به آمریکا را داشتند، بخاطر ممانعت‌های سیاسی، کشور کانادا را جایگزین آمریکا نمودند.

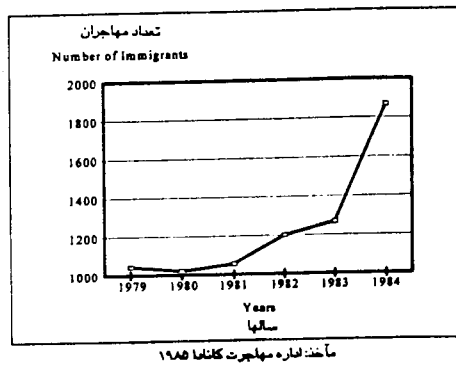
نمودار شماره ۳ هجوم مهاجرت ایرانیان به کانادا را بعد از سالهای پیروزی انقلاب اسلامی نشان می‌دهد.

لازم به یادآوری است که دولت کانادا برای پذیرش مهاجر بداخل کشور، خواستار این است که هر مهاجر مدارک و شواهد مستند لازم را ارائه نماید. در پذیرش مهاجر از کشورهای دیگر، اداره مهاجرت کانادا هر مهاجر

نمودار شماره ۲: تعداد مهاجران ایرانی طول هشت دهه قبل از انقلاب اسلامی به کانادا

نمودار شماره ۳: تعداد ایرانیان مهاجر به مقصد کانادا بعد از انقلاب اسلامی

را در یک طبقه مشخص قرار داده و کد خاصی را به او اختصاص می‌دهد. مهاجران پذیرفته شده در کانادا بر اساس زیر طبقه‌بندی می‌شوند:

- ۱- پناهنده گان سیاسی، ۲- پناهنده گان اجتماعی، ۳- مهاجرتهای وابسته فامیلی که از طرف بستگان خود در کانادا دعوت می‌شوند،
- ۴- مهاجران مستقل که خود به چند شاخه تقسیم می‌شوند: کارگران فنی و ماهر، سرمایه‌گذاران، دانشجویان و کسانی که دارای پتانسیلهای علمی و مادی بالایی جهت ایجاد اشتغال می‌باشند. جدول شماره ۲ مقصد اغلب مهاجران به کشور کانادا را نشان می‌دهد.

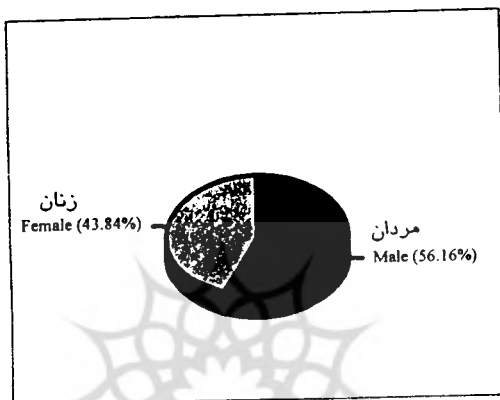
جدول شماره ۲: مقصد مهاجران به شهرهای کانادا

شهر	تعداد	درصد
تورنتو	۵۵۵۴۴	۳۵
مونترال	۲۲۴۷۸	۱۴
ونکوور	۱۸۳۰۰	۱۱
ادمنتون	۶۰۶۹	۴
کالگری	۵۷۱۵	۴
اتاوا - هال	۴۷۵۱	۳
ونپینگ	۴۵۱۵	۳
بقیه شهرها	۴۳۳۹۶	۲۶

مآخذ: اداره مهاجرت کانادا ۱۹۸۸

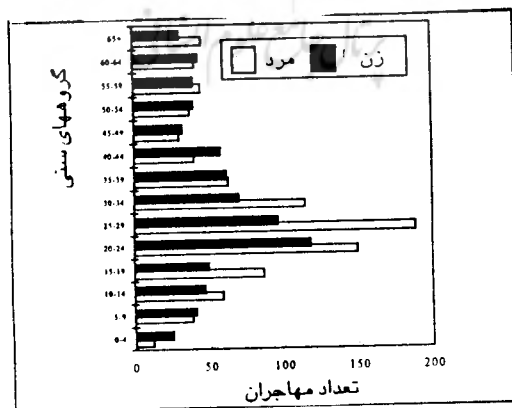
نمودارهای ۴ و ۵ جنس و سن مهاجران ایرانی در کانادا را نشان می‌دهند. بر مبنای داده‌های نمودار شماره ۴، ۶۵ درصد از مهاجران مرد و ۴۴ درصد زن می‌باشند. طبقه سنی مهاجران ایرانی بیانگر این واقعیت است که اغلب مهاجران از طبقه سنی ۲۰ تا ۳۵ سال یعنی در گروه سنی فعال از نظر اقتصادی و سیاسی قرار دارند.

نمودار شماره ۴: درصد مهاجران ایرانی بر مبنای جنس

مآخذ: اداره مهاجرت کانادا ۱۹۸۱

نمودار شماره ۵: طبقات سنی مهاجران ایرانی در کانادا

مآخذ: اداره مهاجرت کانادا ۱۹۸۳

نمودار شماره ۶ توزیع مهاجران ایرانی را در استانهای کانادا نشان می‌دهد. بطوریکه از این نمودار پیداست انتاریو بیشترین مهاجران ایرانی را پذیرا بوده است. از مجموع مهاجران، ۴۸/۸۵ درصد در انتاریو، ۲۴/۵۸ درصد در بریتش کلمبیا، ۱۵/۸ درصد در استان فرانسوی زبان کبک، حدود ۸ درصد در آلبرتا و بقیه در سایر استانهای کانادا پراکنده می‌باشند.

همانطوریکه در نمودار قبلی اظهار شد حدود ۵۰ درصد از ایرانیان مقیم کانادا در استان انتاریو ساکن هستند. بر اساس نمودار شماره ۷ مراکز تجمع ایرانیان را در متروپلیتن‌های استان انتاریو نشان می‌دهد. این نمودار بیانگر آن است که نزدیک به ۷۰ درصد مهاجران ایرانی که در استان انتاریو می‌باشند، در متروپلیتن تورنتو زندگی می‌کنند و حدود ۱۱ درصد آنان در متروپلیتن اوتاوا - هال یعنی در پایتخت کانادا زندگی می‌کنند.

نمودار شماره ۸، مبدأ مهاجران ایرانی را در کشورهای مختلف نشان می‌دهد. براساس این نمودار علاوه بر کشور ایران، کشورهای اسپانیا، انگلیس، فرانسه، آلمان و چند کشور دیگر نیز مبدأ دوم مهاجران ایرانی به کانادا بوده‌اند. بعبارت دیگر بعضی از ایرانیان مقیم کانادا غیر مستقیم و از کشورهای دیگر به کانادا مهاجرت کرده‌اند.

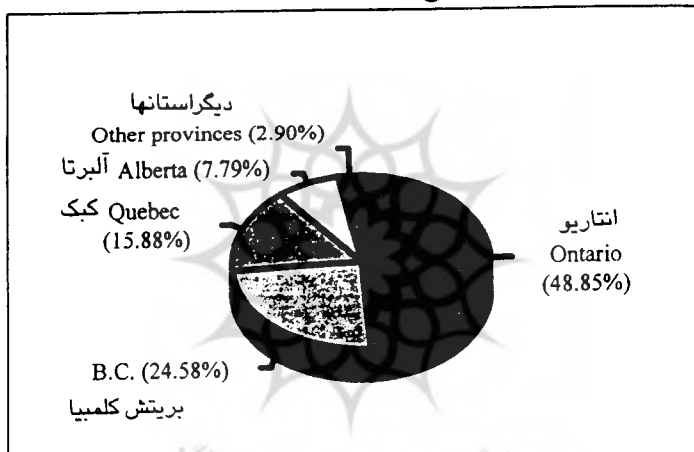
نمودار شماره ۹ اشتغالاتی که ایرانیان مهاجر در آن مهارت داشته و قصد وارد شدن در آنها را داشته‌اند نشان می‌دهد. این نمودار بیانگر آن است که عده زیادی از مهاجران ایرانی قصد داشته‌اند که در شغل‌های نظیر مهندسی، سازمانهای اداری، اجرائی و مدیریت وارد شوند.

توزیع جغرافیایی ایرانیان در کانادا

کشور کانادا با مساحتی معادل ۶ برابر مساحت ایران، اندکی بیش از ۲۹ میلیون نفر جمعیت دارد که در ۱۰ استان و ۲ ایالت شمالی پراکنده است.

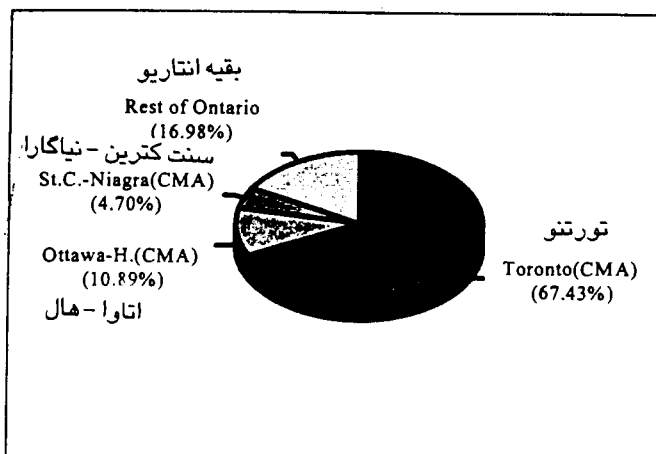
ده استان کانادا عبارتند از: نیوفنلند، پرنس ادوارد ایلند، نواسکوشا، نیوبرانزویک، کبک، انتاریو، منی توبا، ساسکاچوان، آلبرتا و بریتیش کلمبیا.

نمودار شماره ۶: توزیع مهاجران ایرانی در استانهای کانادا

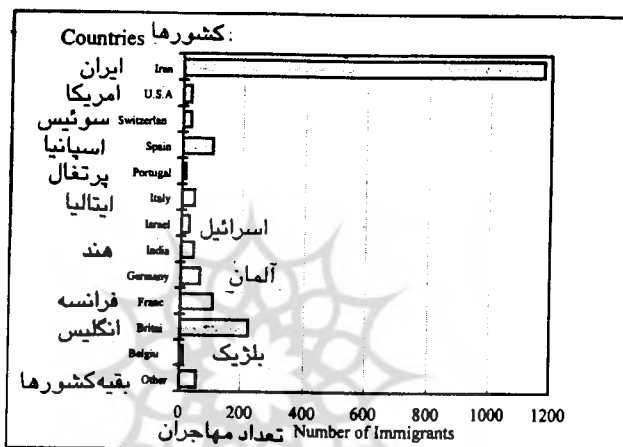
مآخذ: اداره مهاجرت کانادا ۱۹۸۱

نمودار شماره ۷: توزیع مهاجران ایرانی در متروپلیتن‌های انتاریو

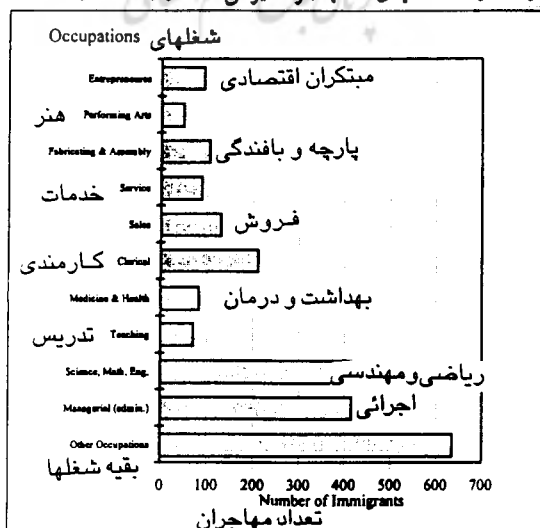
مآخذ: اداره مهاجرت کانادا ۱۹۸۱

نمودار شماره ۸: کشورهای مبدأ برای مهاجران ایرانی در کانادا

مآخذ: اداره مهاجرت کانادا ۱۹۸۲

نمودار شماره ۹: شغل‌های که مهاجران ایرانی قصد وارد شدن را داشته‌اند

مآخذ: اداره مهاجرت کانادا ۱۹۸۳

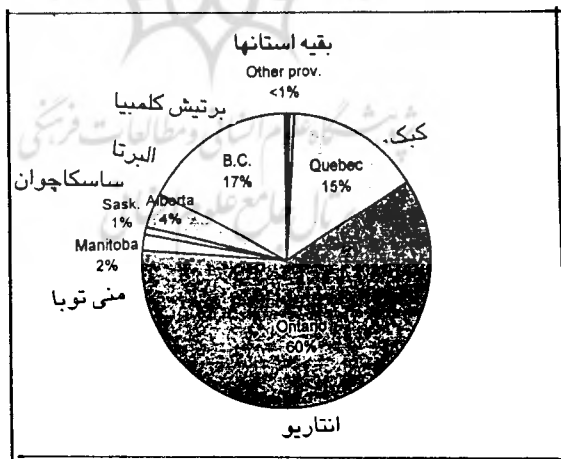
یوکان و نرس وست تری توری اسامی دو ایالت یا سرزمین شمالی کانادا است پرجمعیت ترین استانهای کانادا، انتاریو و کبک میباشد که هر کدام به ترتیب ۱۰ و ۷ میلیون نفر جمعیت دارند. کم جمعیت ترین منطقه کانادا دو ایالت شمالی است که در مجموع ۱۰۰ هزار نفر جمعیت دارند. تجمع جغرافیایی مهاجران ایرانی در مقصد کانادا حاکی از آنست که در دهه های ۱۹۸۰ و ۱۹۹۰ میلادی جمعیت های مهاجر ایرانی مرتباً در حال افزایش بوده است. طبق آخرین آمار رسمی تا سال ۱۹۹۱ میلادی ۶۰ درصد ایرانیان در استان انتاریو، ۱۵ درصد در کبک، ۱۷ درصد در بریتش کلمبیا و ۴ درصد در آلبرتا، ۱ درصد در ساسکاچوان و ۲ درصد در منی توبا مستقر بوده اند. در مجموع می توان گفت که بیش از ۶۹ درصد مهاجران ایرانی در کانادا فقط در ۴ استان انتاریو، بریتش کلمبیا، کبک و آلبرتا استقرار یافته اند. نمودار شماره ۱۰ توزیع مهاجران ایرانی را در استانهای کانادا مشخص ساخته است.

نقشه شماره ۱ پراکندگی ایرانیان را در استان انتاریو نشان می دهد بطوریکه مشاهده می شود اغلب آنها در ۵ محدوده مشخص تورنتو، اتاوا - هال، یورک، ناحیه پیل و واترلو زندگی می کنند. ۷۰ درصد ایرانیان استان انتاریو در تنورتو زندگی می کنند که دارای جلسات مشترک ماهانه و بعضاً دو هفته یکبار بوده و دارای روزنامه های متعدد، رادیو و تلویزیون هفتگی با برنامه های متنوع ایرانی می باشند. نقشه شماره ۲ پراکندگی ایرانیان را در استان فرانسوی نشین کبک نشان می دهد. اغلب تجمعات ایرانی در سه منطقه مونترال چمپلین و اتوائیز میباشد. در این استان نیز ایرانیان از برنامه های مختلف تبلیغاتی اجتماعی اعم از روزنامه، مجله، رادیو و تلویزیون هفتگی بهره مند می باشند. توزیع ایرانیان در استان بریتش کلمبیا در سه منطقه متمرکز شده است. این مناطق عبارتند از: گریدونکورو، بخش پایتخت و بخش اوکانادان، در این مناطق نیز ایرانیان تجمعات فرهنگی و تبلیغاتی خود را با داشتن برنامه های رادیو و تلویزیون و همچنین با ایجاد مراسم های مختلف زنده نگه

داشته‌اند. نقشه شماره ۳ توزیع ایرانیان را در استان بریتش کلمبیا و ونکور نشان می‌دهد.

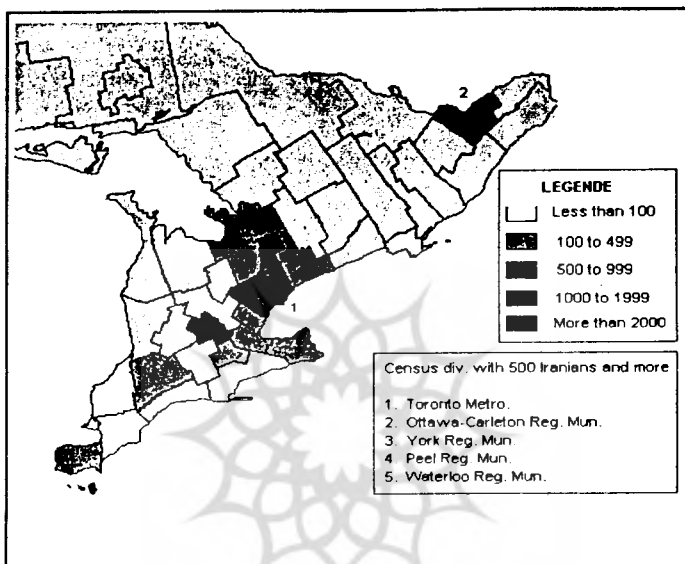
نقشه شماره ۴ توزیع و پراکندگی ایرانیان را در استان آلبرتا مشخص می‌سازد این نقشه بیانگر آن است که اغلب ایرانیان در منطقه ادمنتون، کالگری و بخش شماره ۲ این استان متمرکز می‌باشند. در این استان نیز ایرانیان ارتباط خود را بوسیله رسانه‌های گروهی فارسی زبان و با برپائی مراسم‌ها حفظ می‌کنند.

نمودار شماره ۱۰: توزیع مهاجران ایرانی در استانهای کانادا

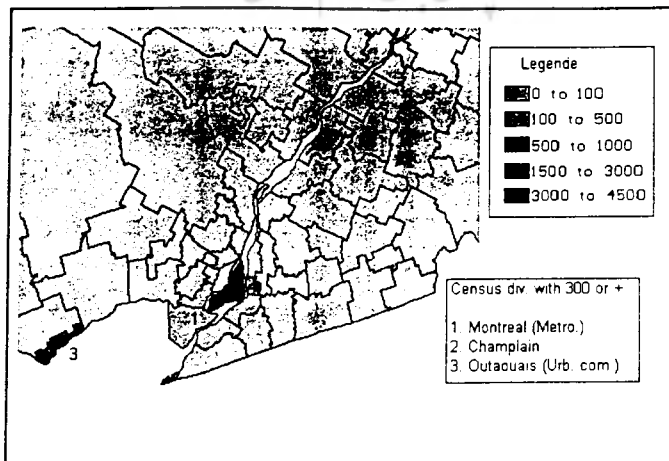

مأخذ: اداره آمار کانادا ۱۹۹۱

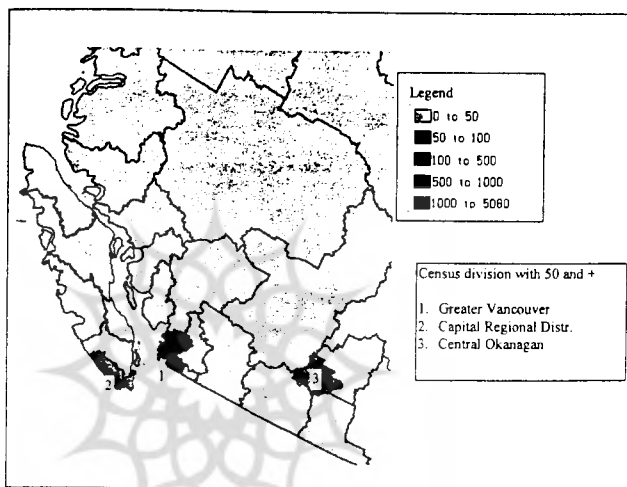
نقشه شماره ۱: تجمع ایرانیان در محدوده‌های آماری، در استان انتاریو

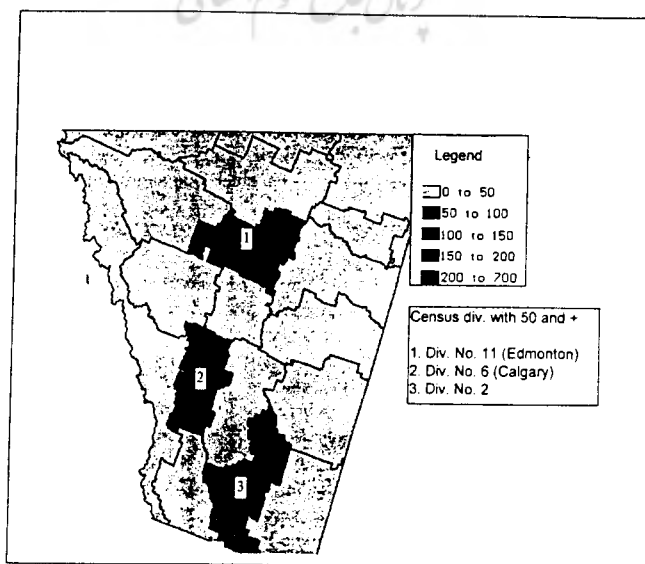
نقشه شماره ۲: تجمع ایرانیان در محدوده‌های آماری، در استان کبک

نقشه شماره ۳: تجمع ایرانیان در محدوده‌های آماری، در استان بریتش کلمبیا

نقشه شماره ۴: تجمع ایرانیان در محدوده‌های آماری، در استان آلبرتا

وضعیت سیاسی - اجتماعی مهاجران ایرانی در کانادا

طبق قوانین مجلس کانادا، این کشور تا سال ۲۰۰۰ میلادی سالانه ۲۵۰ هزار مهاجر می پذیرد که از این تعداد قطعاً شمار قابل ملاحظه‌ای از آن از مبداء کشور ایران به مقصد کانادا خواهد بود. جدول شماره ۳ بیانگر آن است که از سال ۱۹۸۵ تا ۱۹۹۲ شمار مهاجران سه برابر افزایش یافته و از سال ۱۹۹۰ میلادی به بعد این روند، افزایش قابل توجهی را نشان می دهد. علت این شدت مهاجرت ایرانیان در سالهای اخیر، بیشتر بخاطر تورمهای اقتصادی داخلی بوده تا مسائل سیاسی و غیره. همانطوریکه قبلاً نیز اشاره شد در سال ۱۹۸۵ ایران در شماره ۵ کشور اول بوده که به مقصد کانادا پناهنده‌های سیاسی و اجتماعی فرستاده است. در هر صورت نمودارها و جدولها بیانگر این واقعیت است که چه پناهنده و چه مهاجر از طرف کشور ما به سوی کشورهای غربی بویژه به کانادا، در حال افزایش بوده است. جدول شماره ۴، آمار مهاجران ایرانی را با توجه به طبقات مختلف مهاجران بوسیله اداره آمار مهاجرت کانادا برای سه سال متوالی نشان می دهد. بر اساس این جدول در سال ۱۹۹۰، ۱۹۹۱ و ۱۹۹۲ به ترتیب ۵۸، ۶۵/۵ و ۶۳/۷ درصد از مهاجران ایرانی جزء طبقه پناهنده‌ها بوده‌اند که این درصدها قطعاً قابل توجه و تعمق میباشند. مهاجران مستقل که بر مبنای مهارت، شغل و سرمایه علمی خود به کانادا اعزام شده‌اند از ۱۲/۷ درصد در سال ۱۹۹۰ به ۱۸/۹ درصد در سال ۱۹۹۲ رسیده است، یعنی ۶/۲ درصد افزایش مهاجرت در طی فقط دو سال از بهترین نیروهای انسانی و ماهر کشور ایران را ترک کرده‌اند.

جدول شماره ۳: تعداد مهاجران ایرانی که در طول سالهای ۱۹۹۲-۱۹۸۵ به کانادا مهاجرت نموده‌اند.

سال	تعداد مهاجران
۱۹۸۵	۱۷۲۸
۱۹۶۶	۱۹۵۲
۱۹۸۷	۳۰۸۳
۱۹۸۸	۳۶۶۹
۱۹۸۹	۳۷۹۷
۱۹۹۰	۳۴۷۵
۱۹۹۱	۶۲۰۹
۱۹۹۲	۶۷۸۴

مأخذ: اداره مهاجرت کانادا ۱۹۸۵

جدول شماره ۴: شمار مهاجران ایرانی به کانادا بر اساس طبقات سیاسی - اجتماعی

طبقات مهاجران	سالهای ۱۹۹۰		۱۹۹۱		۱۹۹۲	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
مهاجران خانوادگی	۴۸۸	۱۴	۷۲۹	۱۱/۷	۷۸۳	۱۱/۵
پناهنده	۲۰۱۹	۵۸/۱	۴۰۶۵	۶۵/۵	۴۳۲۳	۶۳/۷
وابسته اقتصادی	۲۷۶	۷/۹	۳۷۰	۶	۲۲۳	۳/۳
مبتکران اقتصادی	۲۱۹	۶/۳	۱۷۱	۲/۸	۱۳۹	۲
شغل آزاد	۱۹	۰/۵	۱۳	۰/۲	۱۷	۰/۳
سرمایه گذار	۱۳	۰/۴	۱۱	۲/۰	۱۶	۰/۲
مهاجران مستقل	۴۴۱	۱۲/۷	۸۵۰	۱۳/۷	۱۲۸۳	۱۸/۹
جمع	۳۴۷۵	۱۰۰	۶۲۰۹	۱۰۰	۶۷۸۴	۱۰۰

مأخذ: اداره مهاجرت کانادا ۱۹۹۲

نتیجه:

مسئله‌ای که برای کشور ما از نظر امنیتی مطرح می‌باشد این است که حدود ۶۰٪ خارج شدگان از کشور، طبق آمار رسمی از طبقه پناهندگان بوده که اکثراً در طبقه بندی سنی جوان و فعال از نظر اقتصادی و سیاسی می‌باشند. مسلماً این افراد در کشور کانادا و سایر کشورها با توجه به فضای آزاد سیاسی که وجود دارد دارای روزنامه‌ها، مجلات و اجتماعات فرهنگی مختلفی می‌باشند. وجود انواع تریبونهای آزاد مانند رادیو، تلویزیون و ارتباطات دیگر نظیر انترنتها می‌تواند بر له یا علیه امنیت داخلی و روابط خارجی کشور عمل کند. مردم جهان غالباً از دید این افراد به دولت و مردم کشور ما نگاه می‌کنند و آنها را مشتق از خروار و یا نمونه‌ای از کل جمعیت می‌نگرند.

این افراد مهاجر اگر مورد توجه دولتمردان ما قرار نگیرند، هم خود آنها از نظر فرهنگی و سیاسی لطمه خواهند خورد و هم لطمات جبران ناپذیری به فرهنگ داخلی وارد خواهند آورد. این افراد به جز تعداد اندکی، اکثراً افراد ملی، مذهبی و به کشور خود علاقمند بوده و حاضرند که ارتباط خود را با داخل کشور و فرهنگ غنی خود حفظ کنند. اما در سالهای گذشته بعضی برخوردهای ناهماهنگ در داخل کشور آنها را نگران ساخته است.

به نظر می‌رسد که برای ایجاد روابط معقول بین ایرانیان خارج از کشور با داخل و انسجام دادن آنها، باید دولت برنامه‌های کوتاه مدت و دراز مدت برای مهاجران ایرانی در نظر داشته باشد. در آن صورت آنها نه تنها از نظر سیاسی پشتیبان کشور خواهند بود بلکه از نظر پتانسیلهای اقتصادی نیز کشور را یاری خواهند نمود و هر ساله مقدار قابل ملاحظه‌ای ارز روانه کشور خواهند کرد.

در این راستا پیشنهاد می‌شود که دولت با ایجاد معاونت یا سازمانی در یکی از وزارتخانه‌های ذیربط، به غیر از وزارت امور خارجه و سایر وزارتخانه‌هایی که کار سیاسی انجام می‌دهد، می‌تواند به امور آنها رسیدگی کرده و از نظر فرهنگی آنها را پوشش دهد و با ایجاد تسهیلات در رفت و آمد و روشهای جذب از حمایت‌های مادی و معنوی آنها بهره‌مند گردد. وزارتخانه‌هایی که کار سیاسی انجام می‌دهند

هیچ وقت قادر نخواهند بود که اعتماد این مهاجران که سالها در کشورهای غربی و در فضای سیاسی آزاد بسر برده‌اند جلب نمایند. لذا تأکید می‌شود که مراکز یا وزارتخانه‌هایی غیر سیاسی کنترل و امور اجتماعی - فرهنگی آنها را بدست گرفته و ارتباط فرهنگی و اجتماعی را با آنها برقرار سازند. شاید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی یا سازمان ایرانگردی و جهانگردی بتواند این وظیفه مهم را بعهده بگیرد. در غیر اینصورت با بی‌توجهی و برخوردهای غیر مسئولانه و ناهماهنگ بعضی ارگانها با آنها، ما نه تنها به امنیت داخلی کمک نخواهیم کرد بلکه آب بر آسیاب دشمن ریخته و آنها را به دشمنان کشور خود نزدیک خواهیم کرد.

مآخذ

- E - State Canada, 1991. Statistic Canada.
Employments and Immigration Canada, 1992.
Working with Newcomers: A guide for immigration and settlement workers., p. 13 - 18.
Employments and Immigration Canada, 1991. A Source Book for Orientation, Language, and Settlement workers., Employment & Immigration Canada.
K. Jones, Allen, 1984. "Iranian Refugees: The Many Faces of Persecution", U.S.Committee for Refugees., p.16 - 18.
Kazemi, M.S., 1986. Iranians in Ontario a New Community in a Land of opportunity. University of Toronto press. Toronto, p.97-118.
Immigration Canada, 1990. Immigration Statistics, Employment & Immigration Canada.
Immigration Canada, 1991. Immigration Statistics, Employment & Immigration Canada.
Immigration Canada, 1992. Immigration Statistics,

Employment & Immigration Canada.

Nariman, Nahid, 1990. Occupational Adjustment of Iranian Refugees in the Ottawa Area: An exploratory Study (M.A. thesis)., Department of Sociology and Anthropology, Carleton University.

Paik - e - Noor, 1995. Embassy of the Islamic republic of Iran, Ottawa, No. 4. p. 56.

William, Emma. (ed), 1991. "Iran a Cultural profile", Catholic Immigration Centre Ottawa.

